

RAUHA YLÄKOULU JA LUKIO

Sisältö:

Ryhmätyöskentely	Kohti rauhaa	2
Ryhmätyöskentely	Kuvatyöskentely	3
Ryhmätyöskentely	Rauhattomuus ja ihmisoikeudet	4
Leikki	Jos-Niin	10

#rauha

SUOMEN 1859
LÄHETYSSEURA

RYHMÄTYÖSKENTELEY KOHTI RAUHAA

Jakaudutaan 3–4 h ryhmiin.

Jokaisella ryhmällä on kopioituna lapuille (yksi lause / paperi, noin A 6 -kokoinen) seuraavat lauseet, jotka ovat nuorten pohdintoja maailman rauhasta ja siitä, miten edistämme ja tuemme rauhaa koko maailmassa. Ryhmän tehtävä on miettiä, mitkä ovat kuusi tärkeintä näkökulmaa heidän mielestään ja tehdä niistä pyramidi. Tärkein näkökulma on ylimpänä, kaksi seuraavaksi merkittävintä seuraavalla rivillä ja alimmalla rivillä kolme merkittävää asiaa.

Ryhmät kiinnittävät pyramidinsa seinälle ja jokainen esittelee lyhyesti oman ryhmän ajattelun / prosessin. Kun kaikki ovat tehneet tämän, ryhmät miettivät vielä hetken, haluavatko tehdä kuvioonsa muutoksia kuultuaan muiden perustelut.

Maailman rauha: miten edistämme ja tuemme rauhaa koko maailmassa?

- Olisi kivaa, jos kaikissa maissa olisi rauha eikä kiusattaisi ketään eikä ärsytettäisi.
- Ei sotia ja konflikteja
- Kohtele toisia niin kuin toivoisit toisten kohtelevan sinua
- Ei kiusata, ollaan ystäviä, autetaan muita
- Emme syrji tai kiusaa ketään mistään
- Kriisiapua kriisialueille
- Että kaikilla olisi mahdollisuus tasa-arvoon ja työhön
- Tasa-arvo, mm miesten ja naisten ja uskontojen välille
- Rasismin kitkeminen / ehkäisy
- Ei sorreta toisia kansoja
- Ei vähätellä mitään kriisejä
- Vaikeutena moraalisten käsitysten erilaisuus ja erilaiset aatteet
- Huolestuttaa: sotiminen sellaisten asioiden takia, joihin ei voi vaikuttaa (esim ihonväri, kulttuuri, uskonto)
- Demokratia, kuunnellaan kaikkia sovittaessa asioista
- Oikeudenmukaisuus ja sen mukaiset päätökset

RYHMÄTYÖSKENTELEY

KUVATYÖSKENTELEY

Printtaa kuvat, jotka löytyvät erillisestä tiedostosta. Printtaa niitä useammat kappaleet niin, että kaikilla riittää valinnanvapautta.

Kuvat levitetään katsottaviksi. Jokainen valitsee yhden kuvan, joka kertoo jotakin rauhasta tai rauhattomuudesta. Jokainen näyttää kuvansa, ja kertoo haluamansa verran ajatuksistaan.

Valitaan toiset kuvat. Mietitään aikaa 5 vuotta eteenpäin. Mitä maailmassa on tapahtunut rauhan hyväksi? Näkökulma voi olla koko maailma, oma elämä tai jotain siltä väliltä.

Katsotaan uudet valinnat ja jälleen jokainen saa kertoa sen verran kuin haluaa. Jokainen voi ottaa omalla puhelimellaan kuvan omasta kuvaparistaan muistoksi.

Jos ryhmä on suuri, voidaan kuvavalinnoista kertomisessa jakautua pienempiin ryhmiin.

RYHMÄTYÖSKENTELEY

RAUHATTOMUUS JA IHMISOIKEUDET

Kolumbia

Taustaa

1970-luvulta lähtien elämää Kolumbiassa ovat leimanneet sisällissotaan ja huumekauppaan liittyvät väkivaltaisuuudet. Suomen Lähetysseura tukee Luterilaisen maailmanliiton rauhankasvatus- ja ihmisoikeustyötä maassa.

Lähetysseura tukee myös Kolumbian evankelisluterilaisen kirkon tekemää rauhankasvatusta ja psykososiaalista tukea konfliktista kärsineille naisille. Lähetysseura tukee myös useita kirkon diakoniatyön projekteja, kirkon teologista koulua sekä kirkon ja seurakuntien omavaraisuuden ja hallinnon kehittämistä.

Kummiohjelman kautta Lähetysseura tukee koulujärjestelmän ulkopuolelle jääneiden lasten ja nuorten opiskelumahdollisuuksia. Kirkon toimintakeskuksessa lapsilla ja nuorilla on mahdollisuus osallistua iltapäivisin ja viikonloppuisin erilaisin kerhoihin ja kursseille. Keskusten tavoitteena on pitää lapset poissa kadulta, joilla liikkuu rikollisjoukkoja ja huumekauppiaita.

Riikka Leskinen kirjoitti keväällä 2017 kirjeessään rauhanrakentamisesta Kolumbiassa:

”Viime vuonna Kolumbiassa solmitun rauhan myötä, Kolumbian luterilainen kirkko tekee rauhan- ja sovinnontyötä paikallistasolla. Lähetysseura tukee myös tätä työtä.

Yhtenä uutuuutena on Kolumbiassa aloitettu ns. Rauhan talo-hanke. Rauhan talo-hankkeen ideana on antaa psykososiaalista tukea ja tehdä rauhankasvatusta erityisesti nuorille, naisille sekä sisällissodan uhreille konfliktin jälkeisessä Kolumbiassa. Yli 50 vuotta kestänyt sisällissota jätti syvät arvet ihmisiin ja yhteisöihin. Hankkeen tavoitteena on löytää uusia tapoja ratkaista konflikteja, tukea ihmisiä rauhanomaisessa yhteiselossa sekä antaa työkaluja traumaista selviämiseen sekä yksilö- että yhteisötasolla.”

”Yksi Lähetysseuran lippulaivoista tulee olemaan tulevina vuosina psykososiaalisen tuen antaminen konfliktialueilla. Lähetysseura kartoittaakin tänä vuonna konfliktialueiden tilannetta sekä psykososiaalisen tuen tarvetta eripuolilla maailmaa. Yksi kartoituskohteista on Kolumbia, jossa korkeatasoisen haastattelututkimuksen lisäksi, järjestetään ensimmäinen ns. Psykososiaalisen tuen koulutus Lähetysseuran kumppanijärjestöille.

Latinalaisen Amerikan suurimpia ongelmia ovat sosiaalinen epätasa-arvo, korruptio ja eriarvoisuus. Lähetysseuran työ oikeudenmukaisemman ja tasa-arvoisemman maailman puolesta on näille maille elintärkeää.”

Riikka Leskinen kirjoitti kesällä 2017:

”Kolumbiassa taas jatkuu rauhanrakentaminen. Entinen sissijärjestö FARC luopui totaalisesti aseista 27.6.2017 ja syyskuussa 2017 entisestä sissijärjestöstä FARCista tulee virallinen poliittinen puolue. Vaikka Kolumbian pyrkimykset kestävään rauhanrakentamiseen ovat olemassa, maan kahtiajakautunut poliittinen ilmapiiri vaikeuttaa todellisen rauhan saavuttamista. Tärkeitä kysymyksiä kestävän rauhan saavuttamiseksi ovat anteeksianto, sotarikollisten rankaisu ja taloudellisen epätasa-arvon kitkeminen mm. maaudistuksen avulla sekä maaseudun kehittämisohjelmilla.”

”Yksi Lähetysseuran lippulaivoista tulevina vuosina onkin psykososiaalisen tuen antaminen konfliktialueilla. Lähetysseura kartoittaa tänä vuonna konfliktialueiden tilannetta sekä psykososiaalisen tuen tarvetta eripuolilla maailmaa. Yksi kartoituskohteista on Kolumbia, jossa tehtiin kesäkuussa haastattelututkimus psykososiaalisen tuen tarpeesta konfliktin jälkeisessä yhteiskunnassa. Haastattelututkimukseen osallistui useita valtionvirastoja, kansalaisjärjestöjä sekä kirkollisia toimijoita. Tutkimuksen lisäksi Bogotassa järjestettiin psykososiaalisen tuen koulutus Lähetysseuran kumppanijärjestöille. Koulutukseen osallistui 24 kumppanijärjestöjen edustajaa mm. Luterilaisesta maailmanliitosta, Kolumbian ja Venezuelan evankelis-luterilaisista kirkoista, paikallisista kansalaisjärjestöistä Araucan ja Chocon maakunnista sekä Kolumbian katolisesta kirkosta.”

Israel

Taustaa

Suomen Lähetysseura edistää Israelissa uskontojenvälistä vuoropuhelua sekä rauhaa ja sovintoa. Israelin noin 8,2 miljoonasta asukkaasta vain noin 2 prosenttia on kristittyjä. Juutalaisia maassa on noin 75 prosenttia ja muslimeja noin 18 prosenttia väestöstä.

Jokaisella lapsella on oikeus turvalliseen ja hyvään lapsuuteen. Lapset kuitenkin kärsivät konflikteista eniten. Lähetysseura tekee yhteistyökumppaniensa kanssa työtä lasten oikeuksien ja hyvinvoinnin edistämiseksi sekä Israelissa että Palestiinassa. Lähetysseura tukee esimerkiksi koulujen ja järjestöjen työntekijöitä työnohjauksin sekä tarjoaa henkistä tukea lapsille, nuorille, vanhemmille ja opettajille. Kristillisen SAT-7 -satelliittikanavan kautta Lähetysseura auttaa myös miljoonia Lähi-idän pakolaisleirien lapsia käymään koulua.

Jerusalemien Felm-keskus on avoinna kaikille kansallisesta identiteetistä sekä uskonnollisesta ja etnisestä taustasta riippumatta. Keskuksessa järjestetään muun muassa raamattuopetusta, jumalanpalveluksia, lauluryhmien harjoituksia, leirejä ja erilaisia kerhotapahtumia. Keskuksesta käsin tehdään myös diakoniatyötä, kriisi- ja sielunhoitotyötä sekä työnohjausta.

Sari Lehtelä kirjoittaa Jerusalemissa helmikuussa 2017:

”Käytännössä rauhan ja sovinnon edistäminen merkitsee esimerkiksi sitä, että pyrimme saamaan yhteen eri uskonnoista ja kulttuureista tulevia ihmisiä. Tähän keskeisellä paikalla sijaitseva Jerusalemin keskuksemme tarjoaa loistavan mahdollisuuden. Siellä kokoontuu hyvin monenlaisia ryhmiä, uutena tulokkaana mm. rasismia vastustava Tag Meir – järjestö. Uskontojen välisiä kohtaamisia edistävän Interfaith Encounter – järjestön ryhmiä kokoontuu keskuksella.

Työtiiminä olemme viime viikkojen aikana tutustuneet useisiin paikallisiin järjestöihin, jotka eri tavoin edistävät rauhanomaista rinnakkaiseloja ja syrjittyjen oikeuksia alueella. Kaikkiaan rauhaan pyrkiviä liikkeitä on pelkästään Jerusalemissa paikallisen lähteen mukaan 110. Niistä tosin vain tusinan verran toimii aktiivisesti.”

”Uutisia seuraamalla saa helposti sen käsityksen, että Israelissa ja Palestiinassa on vain väkivaltaa ja vihaa. Todellisuudessa molemmin puolin on suuri määrä ihmisiä, jotka ovat väsyneet vihaan ja lähteneet toimimaan rauhan puolesta. Näitä ryhmiä haluamme tukea mahdollisuuksiemme mukaan. Olemme nähneet, että kun ihmiset tutustuvat toisiinsa, kuuntelevat, jakavat ajatuksiaan ja haluavat ymmärtää toisiaan, syntyy yhteys, jopa ystävyys. Tätä sanotaan dialogiksi.

Osallistuin viime viikolla miesten keskusteluryhmään, jossa Israelin juutalainen ja palestiinalainen muslimi halusivat toisiaan ja kertoivat oppineensa rakastamaan toisiaan. Kokoontumisen teemana oli ympärileikkaus juutalaisessa ja islamilaisessa kulttuurissa. Ryhmä on yksi kymmenistä Interfaith Encounter – järjestön ryhmistä.”

Sari Lehtelä kirjoittaa toukokuussa 2017:

”Porukalla olemme käyneet tutustumassa palestiinalaiseen maatilallaan Betlehemissä lähellä. Pääsimme kuokkimaan maata möyheäksi ja repimään rikkaruoja omenapuiden ympäriltä. Tent of Nations -maatilalla on mielenkiintoinen yli sadan vuoden historia. Omistajaperhe on jo 25 vuoden ajan taistellut oikeudesta omistaa oma maansa. Kaunis maatila on lähes kokonaan siirtokuntien ympäröimä. Oli häkellyttävää kuulla isäntämme Daher Nassarin kertovan unelmastaan, että tilalla joskus voisi olla ammattikoulutusta nuorille. Lempeässä miehessä ei ollut häivääkään vihaa tai katkeruutta. Hän kertoi saavansa toivoa eri puolilta maailmaa saapuvista vieraista ja vapaaehtoisista. Perhe kuuluu paikalliseen luterilaiseen kirkkoon.”

Ohjaaja kertoo ensin taustaa Kolumbiasta, ja sitten luetaan Reetta Leskisen kirjeestä otteita. Sen jälkeen ohjaaja kertoo taustaa Israelista, ja sitten luetaan otteita Sari Lehtelän kirjeistä (kaikki tai osa). Kirjeiden tekstit olisi hyvä myös antaa tulosteina ryhmille.

Jakaudutaan noin 5 hengen ryhmiin. Kaikilla ryhmillä on ihmisoikeudet kopioituina.

- Oikeus elämään
- Ajatuksen, omantunnon ja uskonnon vapaus
- Mielivaltaisen pidätyksen kieltä
- Kokoon-tumis- ja yhdistymisvapaus
- Liikkumisen vapaus
- Oikeus kansalaisuuteen
- Oikeus kehitykseen
- Oikeus lepoon ja vapaa-aikaan
- Oikeudenmukainen oikeudenkäynti
- Oikeus omaisuuteen
- Oikeus opetukseen
- Oikeus osallistua julkiseen toimintaan ja poliittiseen päätöksentekoon
- Oikeus osallistua yhteiskunnan sivistyselämään
- Oikeus riittävään elintasoon
- Oikeus solmia avioliitto ja perustaa perhe
- Oikeus sosiaaliturvaan
- Oikeus tulla tunnustetuksi henkilönä
- Oikeus työhön
- Oikeus yksityis- ja perhe-elämän suojaan
- Oikeus turvapaikkaan
- Orjuuden ja pakkotyön kieltä
- Syrjinnän kieltä
- Kidutuksen kieltä
- Mieli-piteen- ja sananvapaus

Ryhmillä on kolmea erilaista tehtävää. Ohjaaja jakaa tehtäviä ryhmille tasaisesti.

1. Mitkä viisi ihmisoikeutta ovat uhanalaisimpia rauhottomissa tilanteissa? Kirjoitetaan nämä esim sinisille post it -lapuille.
2. Mitkä viisi ihmisoikeutta ovat tärkeimpiä, kun rauhaa aletaan rakentaa? Ryhmä tekee tehtävän ajatellen Kolumbiaa ja kirjaa oikeudet esim. keltaisille post it -lapuille,
3. Mitkä viisi ihmisoikeutta ovat tärkeimpiä, kun rauhaa aletaan rakentaa? Ryhmä tekee tehtävän ajatellen Lähi-Itää ja kirjaa oikeudet esim vihreille post it -lapuille.

Kolmelle suurelle paperille on kirjoitettu tehtävien otsikot:

1. Mitkä viisi ihmisoikeutta ovat uhanalaisimpia rauhottomissa tilanteissa?
2. Mitkä viisi ihmisoikeutta ovat tärkeimpiä, kun rauhaa aletaan rakentaa Kolumbiassa?
3. Mitkä viisi ihmisoikeutta ovat tärkeimpiä, kun rauhaa aletaan rakentaa Lähi-Idässä?

Ryhmät vievät lappunsa samaan piirrettyyn ympyrään oikeaan paperiin. Kaikki ryhmät lukevat myös toistensa ajatukset.

Mitä ajatuksia työskentely herätti? Mitä kommentteja toisten valinnat synnyttivät?

Vaihtoehtoinen työskentely:

Jaetaan nuoret 2–4 hengen ryhmiin. Jokainen ryhmä vetää itselleen vuorotellen lappuja, joissa on yllämainitut ihmisoikeudet.

Lappuja nostetaan niin kauan kuin niitä riittää.

Ryhmille kopioidaan taustat ja otteet kirjeistä Kolumbiasta ja Israelista.

Ryhmä mieltii ja keskustelee esimerkiksi seuraavista asioista:

- mitä juuri kyseinen ihmisoikeus tarkoittaa käytännössä
- toteutuuko se ryhmän jäsenten elämässä
- tuntevatko he ihmisiä, joiden elämässä se ei toteudu täysin tai ei lainkaan
- miten se toteutuu tai ei toteudu Kolumbiassa ja Israelissa?

Jokainen ryhmän jäsen mieltii, mitä velvoitteita tämä oikeus asettaa hänelle ja miten voisi itse edistää ihmisoikeuksien toteutumista omassa ympäristössään.

Ryhmä kirjaa ylös keskustelussa esiin tulleita ajatuksia

Loppukeskustelussa kootaan yhteen keskeisiä ajatuksia.

LEIKKI JOS-NIIN

Leikkijät istuvat piirissä ja jokainen kuiskaa vasemmalla puolella istuvalle henkilölle JOS-lauseen ja oikealla puolella istuvalle NIIN- lauseen.

NIIN-lauseen pitää sisältää sana rauha jossain muodossa.

Kun kaikki ovat kuiskanneet lauseensa, aloitetaan leikin purku.

Jokainen sanoo vuorollaan JOS-NIIN lauseen, joka on hänelle kuiskattu.

Esim. ”Jos sataa lunta, niin haluan mennä rauhassa uimaan”.

Leikin voi toteuttaa myös niin, että lauseet kirjoitetaan pienille papereille, jos-lause annetaan vasemmalla puolella istuvalle ja niin-lause oikealle puolelle.

Lappujen antamisen jälkeen luetaan ne vuorotellen.